

year nursing students. The samples were 30 nursing students accepting to participate to the study. Four instruments were used to apply team - based learning to basic nursing skill practicum including 1) lesson plan for basic skill nursing regarding nursing care for patient with medication injection, 2) the Individual Readiness Assurance Test (I - RAT) 3) Group Readiness Assurance Test (G - RAT), 4) Case studies for 5 case scenario, and 5) Five patients. Instruments used to collect the effect of team - based learning on nursing skill was the 32 - item OSCE evaluation form to examine nursing skill on injection. The evaluation form was content validated by 3 experts and the Cronbach Alpha was .94. The result of the study illuminated the significant higher nursing skill scores between pre and post team based learning ($p < .000$). Team - based Learning was tested to increase nursing skill on injection for the second year nursing students. Therefore, the team - based learning is recommended to apply on the shortage of instructors.

Keywords : Team - based learning, Medication injection, Basic nursing skill

บทนำ

วิชาชีพพยาบาลซึ่งเป็นวิชาชีพที่มุ่งเน้นการปฏิบัติต่อผู้ป่วย สังคมคาดหวังให้บัณฑิตพยาบาลทุกคนสามารถทำหน้าที่ด้วยน้ำมือ น้ำคำ และน้ำใจเพื่อให้ผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการทุเลาหรือหายจากความทุกข์ทรมาน รวมถึงมีความสุขเพิ่มขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่มีความหลากหลาย เช่น พยาบาลอาจต้องดูแลผู้ที่เจ็บป่วยเพียงหนึ่งโรคหรือผู้เจ็บป่วยมากกว่าหนึ่งโรค ผู้เจ็บป่วยเฉียบพลันหรือผู้เจ็บป่วยเรื้อรัง ผู้เจ็บป่วยด้านร่างกายหรือผู้เจ็บป่วยด้านจิตใจ ผู้มีอารมณ์แปรปรวนหรือผู้มีปัญหาครอบครัวและเศรษฐกิจ ฯลฯ รวมทั้งพยาบาลยังจำเป็นต้องดูแลสุขภาพผู้ใช้บริการตั้งแต่แรกเกิดต่อเนื่องไปจนสิ้นอายุขัย จึงเป็นภารกิจของการศึกษาพยาบาลที่จะต้องผลิตพยาบาลวิชาชีพให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและมีคุณสมบัติตามความต้องการของสังคม โดยยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development) คือ เน้นการพัฒนาคนโดยสร้างให้บัณฑิตพยาบาลสมบูรณ์ทั้งพุทธิพิสัย (cognitive domain) ทักษะพิสัย (psychomotor domain) และจิตพิสัย (affective domain)¹

อาจารย์ผู้สอนพยาบาลทุกคนล้วนมีความตระหนักถึงภารกิจอันยิ่งใหญ่ที่มาโดยตลอด จึงพัฒนาการเรียนการสอนมาอย่างต่อเนื่องมานานกว่าร้อยปีจนถึงปัจจุบัน ได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ประเด็นที่สำคัญคือการปรับปรุงพื้นฐานการเรียนการสอนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 เพื่อนำไปสู่การเป็นพยาบาลวิชาชีพ สำหรับวิชาทักษะพื้นฐานทางการพยาบาลประกอบด้วยการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและ

ภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการพยาบาลด้วยการสอนแบบสาธิตและสาธิตย้อนกลับ และการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติทักษะพื้นฐานทางการพยาบาลซึ่งเป็นการสอนภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย เพื่อมุ่งหวังให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้บัณฑิตที่พึงปรารถนาโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้ป่วยและความเชื่อว่าการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลองก่อนลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริงจะช่วยให้นักศึกษาพยาบาลมีความมั่นใจในการปฏิบัติและสามารถปรับตัวในสถานการณ์จริงได้ดีขึ้น

นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่ยังไม่มีประสบการณ์ดูแลผู้ป่วย วันแรกของการฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยนักศึกษามีทั้งความตื่นเต้นและความกลัวดังตัวอย่าง “ตื่นเต้นมาก เพราะต้องทำกับผู้ป่วยที่เป็นคนจริงๆ ไม่ใช่หุ่นเหมือนตอนเรียน” “พี่ๆ บอกว่าอาจารย์ที่ขึ้นฝึกด้วยคุณมาก กลัวมากเลยอยากให้อาจารย์ที่เคยสอนขึ้นมาด้วย ไม่อยากอยู่บนวอร์ดกับอาจารย์แปลกหน้าแถมดูด้วย” และ “กลัวหมดเลยกลัวสารพัด กลัวถูกดู กลัวทำคนไข้เจ็บ กลัวคนไข้ไม่ให้ทำ”¹ การสอนแบบเดิมจะสอนนักศึกษาด้วยการอธิบายโดยการเน้นทฤษฎี เนื้อหาเพื่อถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษาให้ครอบคลุมในเวลาอันจำกัด ผลคือบ่อยครั้งที่นักศึกษาเข้าใจว่าความเอาใจใส่ของอาจารย์เป็นการจ้องจับผิด พฤติกรรมของนักศึกษาภายหลังการฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยกลับพบว่านักศึกษามีทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติลดลง รวมทั้งพบว่าการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลเป็นกระบวนการการเรียนรู้ภายใต้ความรู้สึกเครียดและไม่มีความสุข² ดังนั้นหากการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยของนักศึกษายังคงดำเนินต่อไปด้วยการเรียนการสอนเดิมๆ ย่อมเกิดผลเสียต่อ

ทักษะการคิด

8/15/59 BE 10:12 AM

การอภิปรายผล

การจัดการเรียนการสอนแบบทีม (Team - Based Learning) สามารถทำให้นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนทักษะ การฉีดยาสูงขึ้นในระดับดีเกือบทุกด้าน ได้แก่ การประเมินผู้ป่วย การวางแผนการฉีดยา การปฏิบัติการพยาบาลก่อนฉีดยา การปฏิบัติพยาบาลขณะฉีดยา การประเมินผลและการบันทึก การฉีดยา อาจเนื่องจากนักศึกษาพยาบาลมีโอกาสรู้ด้วยตนเอง (mastery learning) โดยการค้นคว้าและทบทวน ความรู้ก่อนเรียน ได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น ที่แตกต่างจากเพื่อน ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างได้คิดแก้ปัญหา แบบฝึกหัดกรณีศึกษา (practical simulation) และได้ลงมือ ปฏิบัติจริงกับผู้ป่วย (experiential learning) จึงเกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) สนับสนุนแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการ นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษา พยาบาลพอใจกับการจัดการเรียนการสอนแบบทีมสอดคล้อง กับการศึกษาของปราชญ์ไทย อจนะรัตน์ เสาวลักษณ์ สุขพัฒนศิริกุล และวิภาวี หมายพิมาย¹⁰ ซึ่งพบว่านักศึกษาพยาบาลมีความ พึงพอใจในการสอนแบบเรียนรู้โดยใช้ทีมในระดับสูง การศึกษา การเรียนรู้โดยใช้ทีมในวิชาจริยศาสตร์ทางการแพทย์พบว่า นักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการสอนแบบ เรียนรู้โดยใช้ทีม⁹

การฉีดยานับเป็นทักษะที่ยากและซับซ้อน นักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องใช้ทั้งความรู้เรื่องยา การคำนวณยาและความรู้เรื่องกายวิภาคของร่างกายมนุษย์ในการเลือกบริเวณที่ฉีดให้เหมาะสมและปลอดภัยกับผู้ป่วย รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพของยาด้วยเทคนิคต่างๆ ที่แม้จะเรียนแล้วในภาคทฤษฎี แต่การปฏิบัติจริงกับผู้ป่วยโดยเฉพาะการฉีดยาครั้งแรกพบว่านักศึกษาพยาบาลทุกคนกลัวและตื่นเต้นมาก จึงเป็นเหตุให้อาจารย์ผู้สอนดูแลนักศึกษาพยาบาลอย่างใกล้ชิดมากในขณะฉีดยา ผลคือนักศึกษาพยาบาลเครียดและประหม่ามากขึ้น¹ การจัดการเรียนการสอนแบบที่มสามารถลดความตื่นเต้นของนักศึกษาพยาบาลในการฉีดยาได้ อาจเนื่องจากขั้นตอนการฝึกแก้ปัญหาด้วยแบบฝึกหัดกรณีศึกษาก่อนการปฏิบัติกับผู้ป่วยจริงจึงช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงการเรียนรู้ (transfer of learning) เข้าใจปัญหาเมื่อนักศึกษาพยาบาลสามารถแก้ปัญหาในแบบฝึกหัดกรณีศึกษาได้ ทำให้มีการพัฒนาทักษะและเกิดความคิดรวบยอดที่กระจ่างชัดขึ้น⁴ จึงเกิดความมั่นใจในตนเอง หรืออาจเนื่องจากตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ของทีมซึ่งก่อให้เกิดพลังของทีมเมื่อการทำการกิจกรรม

ของที่มีประสบการณ์สำเร็จจึงช่วยให้นักศึกษาพยาบาลได้
พัฒนาความรู้และความมั่นใจในตนเองหรืออาจเนื่องจากการ
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิด
ความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน จึงได้ข้อสรุปถึงแนวทางในการศึกษา
เป็นไปในแนวทางเดียวกันจึงเกิดความรู้สึกรู้สึกมั่นใจ มีกำลังใจ
และรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเผชิญหรือตัดสินใจเรื่องการศึกษ
อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้ไม่ได้วัดคะแนนความรู้จึงควรทำการ
ศึกษาในครั้งต่อไป

การปฏิบัติการพยาบาลหลังฉีดยาอยู่ในระดับดี แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องจากการดูแลผู้ป่วยหลังฉีดยา คือการเฝ้าระวังการแพ้ยา การประเมินผลของยาและภาวะแทรกซ้อน ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ยากและนักศึกษาพยาบาลยังไม่มีประสบการณ์พบผู้ป่วยที่แพ้ยาจึงขาดความตระหนัก อย่างไรก็ตาม ควรเพิ่มการสอนเรื่องนี้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการศึกษาสามารถนำการเรียนรู้แบบทีมไปขยายผลการศึกษาในรายวิชาอื่นๆ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนรู้แบบทีมและเพิ่มการสอนเกี่ยวกับปฏิบัติการพยาบาลหลังฉีดยาเพิ่มขึ้น

2. ด้านการวิจัย สามารถนำไปศึกษาวิจัยถึงปัจจัย
ที่สามารถทำให้การเลียนแบบมีประสิทธิผลมากขึ้น

References

1. Wirojratana V, Khumtaveeporn P. The perception of students on fundamental nursing practice course. Thai Journal of Nursing 2004; 53 (4) : 204-13. (in Thai)
2. Thongsri T, Jariyawitayawat Y, Klanarong S. Team Based Learning. Buddhachinaraj Medical Journal 2010; 27(1) : 92-98. (in Thai)
3. Sananpanichkul P, Leaungsomnapa Y. Comparison of the effectiveness and satisfaction between lecture based and team based learning program of medical student in gynecology. J Prapokklao Hosp Clin Med Educ Center 2013; 30 (3) : 11-20. (in Thai)

4. Sirirat N, Chidnayee S. Effect of Team-based Learning in Nursing Care of Persons with Health Problems 1 on Achievements and Critical Thinking in Nursing Students. *Journal of Health Science* 2009 ; 3 (2) : 32-40. (in Thai)
5. Middleton-Green L, Ashelford S. Using Team-Based Learning in teaching undergraduate pathophysiology for nurses. *Team-Based Learning in teaching* 2014 ; 32 (2) : 53-58.
6. Cheng CY, Liou SR, Tsai HM, Chang CH. The effects of Team-Based Learning behaviors in the maternal-child nursing course. *Nurse Education Today* 2014 ; 34 (1) : 25-30.
7. Gallegos PJ, Peters M.A measure of teamwork perceptions for team-based learning. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning* 2011; 3 (1) : 30-35.
8. Cheng CY, RuLiou S, Hsu TH, Pan MY, Liu HC, Chang CH. Preparing nursing students to be competent for future professional practice : Applying the Team-Based Learning teaching strategy. *Journal of Professional Nursing* 2013 ; 30 (4) : 1-34.
9. Chung EK, Rhee AJ, Baik YH, Sun OH. The effect of team-based learning in medical ethics education. *Medical teacher* 2009 ; 31 (11) : 1013-1017.
10. Ucharattana P, Sukkapattanasrisul S, Maipimai W. Comparison of Learning Achievement of Nursing Students between Using Lecture and Team-Based Learning : A Pilot Study. *J Nurs Sci*. 2015 ; 33 : 48-54.